

Motion till riksdagen 2016/17:147

av **Christer Nylander m.fl. (L, M, C, KD)**

med anledning av prop. 2015/16:198 En stärkt yrkeshögskola – ett lyft för kunskap

---

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att godkänna fler utbildningsomgångar på yrkeshögskolan och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kvalitetsgranskning av yrkeshögskolans utbildningar och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillåta preparandutbildningar och baskurser inom yrkeshögskolan i syfte att möjliggöra för fler att bli behöriga till yrkeshögskolans utbildningar och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över antagningskraven och behörigheterna för yrkeshögskolan och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förkunskapskrav för yrkeshögskolan och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att undersöka hur fristående kurser kan ingå i yrkeshögskolans ordinarie utbud och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att starta en försöksverksamhet med att anta studenter till fristående kurser om det finns tomma platser och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa LIA-platser (lärande i arbete) och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Yrkeshögskolan är av central betydelse för näringslivets möjligheter att anställa personer som har ett kvalificerat yrkeskunnande och för individens möjlighet att skaffa sig yrkeskunskaper som är efterfrågade på arbetsmarknaden. Yrkeshögskolan är också en viktig del i det livslånga lärandet då den möjliggör både karriärutveckling och yrkesbyten. I tider då teknik, yrken och arbetsmarknaden i stort utvecklas och förändras ökar också kraven på kompetens och kompetensutveckling alltmer.

Alliansen välkomnar därför att regeringen i proposition 2015/16:198 En stärkt yrkeshögskola – ett lyft för kunskap avser att genomföra förändringar av yrkeshögskolan. Syftet är att stärka yrkesutbildningarnas kontinuitet, långsiktighet och kvalitet med målet att bättre matcha behovet av utbildad arbetskraft.

Fler utbildningsomgångar

Yrkeshögskolan är i dag fokuserad på kortsiktiga arbetsmarknadsbehov. Det innebär att dess utbildningsutbud ständigt är under omprövning. Exempelvis innebär dagens regelverk att en utbildning på max två år godkänns för endast två utbildningsomgångar i taget. Vi anser att detta har skapat en osäkerhet såväl för utbildningsanordnare som för studenter. Dessutom skapar det onödigt med administration och fråntar utbildningssamordnare möjlighet att vidareutveckla befintliga utbildningar som är och kommer att vara efterfrågade över en längre tid, för att i dag i stället lägga tid på nästa ansökningsprocess.

Denna problematik har även regeringen sett och föreslår i propositionen att ett beslut om att en utbildning ska ingå i yrkeshögskolan i regel ska omfatta fler än två utbildningsomgångar. Regeringens förslag innebär att hänsyn ska tas till smala yrkesområden eller som fyller ett samhällsviktigt behov. Sådana utbildningar ska omprövas med längre mellanrum än andra yrkesutbildningar enligt regeringens förslag.

Vi menar att detta skapar ett onödigt stelbent system och föreslår i stället att fler utbildningsutgångar ska tillåtas enligt förslagen i promemorian En stärkt yrkeshögskola – ett lyft för kunskap (Ds 2015:41). Detta innebär att yrkeshögskolans godkännande av utbildning som huvudregel bör omfatta tre utbildningsomgångar, i stället för dagens två.

För utbildningar där det bedöms finnas ett behov på arbetsmarknaden men där det är svårt att bedöma behovets omfattning och längd, bör yrkeshögskolan få besluta om färre utbildningsomgångar. Om man bedömer att det finns ett långsiktigt behov på arbetsmarknaden av de kunskaper som en utbildning kan ge och behovet av dessa kunskaper inte tillgodoses utanför yrkeshögskolan, anser vi likt förslaget i promemorian att ett beslut får omfatta upp till fem utbildningsomgångar.

Genom att ändra bestämmelserna på detta sätt gynnas kontinuitet och långsiktighet inom yrkeshögskolan, vilket också förväntas höja kvaliteten på utbildningarna. Utbildningar som kräver betydande investeringar kan förväntas öka om bestämmelserna ändras på sådant sätt så att beslut om att en utbildning ska ingå i yrkeshögskolan gäller för en längre tid.

Kvalitetssäkring och uppföljning

I regeringens proposition 2015/16:198 föreslår regeringen att en utbildningsanordnare inom yrkeshögskolan ska ha den kompetens och de förutsättningar som krävs för att

anordna utbildning inom det yrkesområde som utbildningen avser. Regeringens avsikt är att på detta sätt säkerställa en hög kvalitet och koppling till utbildningsområdet. Särskilt när yrkeshögskolan byggs ut och när utbildningsanordnarna tillåts starta fler utbildningsomgångar ökar också behoven av tillsyn och kvalitetssäkring av utbildningar.

Vi anser dock inte att regeringens förslag tillfredsställer detta behov. Vi föreslår i stället att kvalitetsgranskningen, i likhet med tillsynen, ska avse enskilda utbildningar och ske utifrån fastslagna kvalitetskriterier som kopplats till resultat och de studerandes utveckling. Hur kvalitetskriterierna ska formuleras och exakt vilka parametrar för kvalitet och resultat bör dock uppdras åt yrkeshögskolan att själv ta fram.

För att studenter och arbetsmarknaden ska kunna jämföra utbildningar och få en rättvis bild av en utbildning bör resultaten av tillsynen och kvalitetsgranskningen inte bara sammanfattas och publiceras som i dag utan också publiceras uppdelat på varje granskad utbildning.

Antagningskrav, behörighet och preparandutbildningar

I regeringens proposition anges att en förutbildning bör få erbjudas i anslutning till en ordinarie yrkeshögskoleutbildning, om det finns brist på behöriga sökande till den ordinarie utbildningen och det behövs arbetskraft med sådan kompetens som den ordinarie utbildningen syftar till att ge.

Vi menar att detta är att göra det onödigt krångligt. Vi anser att det inte endast ska kunna gå att studera sig till en bättre karriär inom ett yrke utan också kunna gå att studera sig till ett byte av yrke. Först då möter yrkeshögskolan arbetsmarknadens och individens behov av omställning fullt ut.

För att förenkla för fler att kunna byta spår måste det därför bli enklare för elever som studerat högskoleförberedande program att uppnå och läsa in behörighet till yrkeshögskolan. Vi föreslår därför att det i stället ska vara möjligt att läsa preparandutbildningar och baskurser, som är skraddarsydda i innehåll och längd, inom yrkeshögskolan i syfte att möjliggöra för fler att bli behöriga till yrkeshögskolans utbildningar. Förkunskapskraven behöver också bli mer förutsägbara och rimliga för den som gått en gymnasial yrkesutbildning.

Likt förslaget i promemorian (Ds 2015:41) anser vi också att andra krav på särskilda förkunskaper än krav på kunskaper från en eller flera kurser i gymnasieskolans nationella program eller motsvarande kunskaper bara bör få ställas upp om det finns särskilda skäl.

Livslångt lärande

Yrkeshögskolan har i dag en stor potential att förbättra matchningen på arbetsmarknaden såväl som att underlätta det livslånga lärandet. Detta skulle dock kunna förbättras om utbildningsanordnare fick en möjlighet, likt universitet och högskola, att erbjuda fristående kurser. I en föränderlig värld skulle detta göra det enklare för enskilda att snabbt komplettera sina kunskaper på ett sätt som inte kräver ett stort avbrott från arbetet.

Därför anser vi, likt promemorian (Ds 2015:41) att yrkeshögskolan bör få i uppdrag att undersöka hur fristående kurser kan ingå i yrkeshögskolans ordinarie utbud.

Yrkeshögskolan bör även – i en försöksverksamhet – få tillstånd att redan nu börja anta studenter till fristående kurser om det finns tomma platser på kurserna.

Säkerställ LIA-platser

Lärande i arbete på en relevant arbetsplats (LIA) har stor betydelse för att studenten ska kunna få ett relevant jobb efter sin utbildning, och därför är det oroande att det förekommit att studerande inte fått tillgång till LIA trots att det skulle ha ingått i utbildningen. Därför ansluter vi oss också till förslaget i promemorian (Ds 2015:41) att förordningen (2009:130) om yrkeshögskolan behöver bli tydligare för att säkerställa att den ansvariga utbildningssamordnaren ser till att det finns LIA-platser på de utbildningar där LIA ska ingå

Christer Nylander (L)

Camilla Waltersson Grönvall (M)

Ulrika Carlsson i Skövde (C)

Annika Eclund (KD)